

9. Hizkuntza, irakurketa eta garapen-arazoak

Proiektuaren izena	Hizkuntza, irakurketa eta garapen-arazoak			
Dibulgazio-izenburua	Puntako teknologia ikasketa-arazoak dituzten ikasleak identifikatu eta ebaluatzeko			
Proiektuaren laburpena (esaldi bakarra)	Garapen-arazoak eta ikasketa-zailtasunak ikertzen ari da BCBL (Basque Center on Cognition, Brain and Language), asaldura horiek diagnostikatzeko, garaiz hautemateko eta tratatzeko tresnak hobetzen laguntzeko helburuarekin.			
Proiektuaren hasiera-data	2015	Proiektuaren amaiera-data	2020	
Erakunde aitzindaria edo koordinatzailea	Erakunde: BERC BCBL, Basque center on Cognition Brain and Language. Ikertzaile nagusia: Manuel Carreiras			
Parte hartzen duten beste erakunde batzuk	Erakundea	Proiektuari egiten dion ekarpen nagusia		
	UPV/EHU	Laguntzailea esperimendu eta azpiegituretan		
	Qatar Foundation	Finantziazioa eta laguntza esperimenduz		
	Murtziako Unibertsitatea	Laguntzailea esperimendu eta azpiegituretan		
Proiektuaren aurrekontua (mila euro)	Urtea	Aurrekontu osoa	EAEn partaidetza	
	2015	1.758	% 28	
	2016	1.920	% 21	
	2017	2.064	% 19	
	2018	2.160	% 23	
	2019	2.160	% 18	
	2020	2.160	% 18	
EAEn partaidetzaren finantziatio-iturriak (mila euro)	Urtea	BERC programa	DFG/GFA	Bestelakoak
	2015	400	100	
	2016	300	100	
	2017	300	100	
	2018	400	100	
	2019	300	100	
	2020	300	100	
Jarduera-eremua	Lehetasuneko eremu estrategikoak <small>Markatu X batez</small>			
	Fabrikazio aurreratua	Energia	Biosanataria	
			X	
	Aukera-eremuak <small>Markatu X batez</small>			
	Elikagaigintza	Hiri-habitata	Ekosistemak	Kultura- eta sormen-industriak

Proiektuaren deskribapen laburra: zer helburu nagusi dituen eta zer emaitza espero dituzten, zer erronka dituen, zer eragin ekonomiko eta sozial izan ditzakeen, eta abar.

Garapen-arazoen eta ikasketa-zailtasunen azterketa informazio-iturri izan da, beti, hizkuntzan eta ikasketan gertatzen diren prozesu kognitiboen eta garuneko prozesuen ikerketan. BCBL, Basque Center on Cognition, Brain and Language, hizkuntzaren garapenean arazoak dituzten populazioetan egiten ari den ikerketari esker, ezagutza berria lortzen ari dira, aplikazio garrantzitsuak sortzeko balioko duena.

Zentroaren indarguneetako bat da bere ekipamendu teknologiko handia; izan ere, munduko oso laborategi gutxi dute halakoa. Baliabide horiekin, beren alorreko ikerketa zientifiko espezifiko eta puntakoa egiteaz gainera, BCBLk asmoa du ikasteko arazoak dituzten eskola-ikasleak identifikatu eta ebaluatzeko tresnak emateko gizarteari, hala nola dislexia (irakurtzeko zailtasuna, irakurritakoa ulertzea ezinezko egiten duena), diskalkulia (matematika ikasteko zailtasuna) edo afasia (hitz egiteko gaitasuna galtzea edo asaldatzea). Horretarako, 2016. Urtean, *Neure* izeneko zentroa jarriko dute martxan, alor horretan ebaluazio neuropsikologiko sakonak egiteko.

Gaur egun, eskola-ikasleren batek ikasteko zailtasunak edo arazoak dituela hautematen denean, logopeden esku jartzen da umea, eta haien, proben bidez, diagnostikoa egin eta esku-hartzea jartzen dute martxan. Diagnostiko osagarri bat emateko asmoz, BCBLko ikertzaileek zerbitzu bat jarriko dute martxan, eta beren ekipamendu teknologiko guztia eskainiko dute umeen garun-egitura behatzeko eta asaldura horiekin lotutako garuneko eskualdeak aztertzeko. Hala, BCBLk aukera emango du ikasleek garunean zer gertatzen ari den jakiteko logopeden probak egiten dituzten bitartean. Diagnostikoa egiteaz gain, halaber, proba osagarriek posible egingo dute ikustea logopedek agindutako esku-hartzeek edo tratamenduek zer eragin duten garunaren egituran.

Azkeneko hiru urteetan, bestalde, arlo horretan ekarpen garrantzitsutzat jotzen duten ildo bat lantzen ari dira BCBLn: arazo-mota bakoitza ebaluatzeko tresna espezifikoak garatzen ari dira, bai euskaraz bai gaztelaniaz. Hainbat arrazoi direla-eta ikusi zuten horrelako tresnak sortzeko beharra. Alde batetik, ebaluazio-tresna osatuak falta dira, alegia, parte hartzen duten mintzamenaren area guztiak neurtzen dituzten tresnak, tartean funtzio kognitiboak. Bestetik, gaur egungo testak, askotan, bai euskarazkoak bai gaztelaniazkoak, beste hizkuntza batzuetako ebaluazio-tresnen itzulpen egokituak dira, adibidez, ingelesen itzultitakoak. Jatorrizko testak zientifikoki frogatuta eta probatuta badaude ere, haien itzulpenek ez dute zertan balio zientifikorik izan, hizkuntzen arteko desberdintasunak medio. Gainera, gaur egun merkatuan aurkitu daitezkeen testen baremoak populazio elebakarretan daude ezarrita, eta frogatuta dago populazio elebakarren eta elebidunen zirkuitu zerebralak desberdinak direla.

Horrenbestez, behar horiei guztiei erantzuteko moduko tresna garatzen ari dira, eta, hortaz, ebaluatu beharreko asaldura bakoitzean gertatzen diren prozesu guztiak barne hartuko ditu, aukera emango du ebaluazioa euskaraz nahiz gaztelaniaz egiteko eta populazio elebidunen baremoa ezarriko zaio. Hala, informazio gehiago emango duten datu fidagarriak jasoko dira.

Modu horretan, ebaluazio neuropsikologiko osoa egingo dute, eta horren arabera diseinatu haur bakoitzaren behar espezifikoetara bideratutako esku-hartzea.